

MUISTIO

Asia: **Muistio täysistunnosta**
Bryssel, 24.-25. kesäkuuta 2002¹

I Puheenjohtajan selvitys tapaamisesta Sevillan Eurooppa-neuvoston kanssa

1. Puheenjohtaja esitteli Sevillan Eurooppa-neuvostolle antamansa selvityksen keskeisen sisällön, johon kuului valmistelukunnan työskentelyn käynnistäminen, työskentelyn tähänastinen edistyminen ja sen perusteella laaditut alustavat päätelmät. Lopuksi puheenjohtaja oli todennut valmistelukunnan yleisesti ottaen katsovan, että yhteisölle ei pitäisi siirtää lisää toimivaltaa (lukuun ottamatta oikeus- ja sisäasioiden rajat ylittäviä toiminta-alueita), että toissijaisuusperiaatteen noudattamista olisi valvottava tehokkaammin, että sekä EU:n/EY:n välineitä että sen kielenkäyttöä olisi yksinkertaistettava, että toiminnan syventämistä kolmella erityisalalla (ulkosuhteet, oikeus- ja sisäasiat sekä mahdollisesti talous- ja rahoitusasiat) olisi harkittava ja että demokraattista legitiimiyttä olisi selkiytettävä. Puheenjohtajan selvitys jaettiin valmistelukunnan jäsenille. Puheenjohtaja kertoi selvityksensä saaneen myönteisen vastaanoton valtioiden ja hallitusten päämiehiltä, jotka olivat todenneet kannattavansa laajalti yksinkertaistamisen tavoitetta ja korostaneet, että valmistelukunnan on pysyttävä sille asetetussa aikataulussa.

¹ Täysistunnon täydellinen istuntoselostus on www-sivuilla osoitteessa <http://european-convention.eu.int>.

2. Vastauksena valmistelukunnan jäsenten kahteen puheenvuoroon puheenjohtaja totesi, että EU:ssa demokraattisen legitiimiyden lähteitä on kaksi: Euroopan parlamentti ja kansalliset parlamentit. Hän totesi myös, että hänen Sevillan Eurooppa-neuvostolle esittämänsä selvitys perustui hänen omiin arvioihinsa eikä vastannut välttämättä kaikkien valmistelukunnan jäsenten näkemystä.

II Kansalaisyhteiskuntaa käsittelevän istunnon avaus

3. Kansalaisyhteiskuntaa käsittelevän istunnon avasi puheenjohtajana toiminut valmistelukunnan varapuheenjohtaja Jean-Luc Dehaene. Hän painotti, että valmistelukunta antaa arvoa kansalaisyhteiskunnan näkemyksille. Täysistunto ei merkinnyt kuulemisprosessin alkua tai loppua, vaan kuuleminen jatkuu koko valmistelukunnan työskentelyn ajan. Dehaene toi esiin prosessiin kuuluvat neljä osa-aluetta. Ensiksi kansalaisfoorumi tarjoaa valtioista riippumattomille järjestöille mahdollisuuden esittää kirjallisia kannanottojaan valmistelukunnalle. Valmistelukunnan jäsenille on jaettu yhteenveto kansalaisfoorumissa tähän mennessä esitetyistä kannanotoista (CONV 112/02). Toiseksi kansallisella tasolla käydyt keskustelut ovat olleet merkittävä osatekijä prosessissa; niistä laaditut kirjalliset raportit oli jaettu jäsenille. Tärkeänä pidettiin sitä, että kansallinen keskustelu jatkuu. Kolmanneksi oli perustettu kahdeksan kontaktiryhmää näkemysten vaihtamiseksi kansalaisyhteiskunnan eri alojen edustajien kanssa. Samoin kontaktiryhmät saivat nimetä joitain edustajia puhumaan kunkin alan puolesta täysistunnossa. Kontaktiryhmien työskentely täydentää talous- ja sosiaalikomitean kansalaisyhteiskunnalle järjestämiä tiedotustilaisuuksia. Lopuksi valmistelukunnalla kokonaisuudessaan oli itse istunnossa tilaisuus kuulla kansalaisyhteiskunnan näkemyksiä.

"Yhteiskunta"-kontaktiryhmä

4. Ryhmän puheenjohtaja Klaus HÄNSCH totesi, että kyseisen kontaktiryhmän tapaamisessa yhteiskunta-alan organisaatioiden kanssa oli tuotu esiin useita huolenaiheita. Useissa puheenvuoroissa esitettiin erityisesti perusoikeuskirjan sisällyttämistä perussopimukseen ja toivottiin, että valmistelukunta laatisi ehdotuksen perustuslain luonteiseksi perussopimukseksi. Lisäksi tähdennettiin, että laajemmat sosiaalipolitiikkaan ja työllisyyteen kuuluvat kysymykset olisi otettava keskeisemmin EU:n tavoitteiksi, että avoin koordinoitimenetelmä olisi sisällytettävä perussopimukseen ja että vuoropuhelu kansalaisyhteiskunnan kanssa vahvistettaisiin virallisesti perussopimuksessa. Samoin toivottiin enemmän tukea yleishyödyllisille palveluille.

5. Tämän ryhmän puolesta esittivät puheenvuoron seuraavat viisi edustajaa:

Giampiero ALHADEFF, yhteiskunta-kontaktiryhmä

Marie-Françoise WILKINSON, yhteiskunta-kontaktiryhmä

Diana SUTTON, yhteiskunta-kontaktiryhmä

Mary McPHAIL, European Women's Lobby

Anne DAVID, Conférence Européenne Permanente des Coopératives, Mutualités, Associations et Fondations.

Puheenvuoroissa tuotiin esiin seuraavat asiat:

6. Pidettiin tärkeänä, että valmistelukunnan työskentely olisi täysin avointa. Esitettiin, että perussopimukseen sisällytetään oikeusperusta kansalaisyhteiskunnan kanssa käytävää keskustelua varten, tosin täsmentäen, ettei se rajoittaisi millään tavalla normaalia demokraattista prosessia vaan pikemminkin rikastaisi sitä, koska kansalaisyhteiskunnalla on hyvät mahdollisuudet vaikuttaa suuresti EU:n kehitykseen.
7. Puheenvuoroissa oltiin huolissaan siitä, että Euroopan sosiaalista mallia ollaan purkamassa. Euroopan kansalaiset haluavat turvallisuutta sanan laajimmassa merkityksessä. Kaikkien Euroopan sisäisten politiikkojen olisi tuettava yhteiskunnallista kehitystä. Esitettiin, että avoin koordinoitimenetelmä sisällytettäisiin perussopimukseen, mutta tähdennettiin, että prosessin avoimuus edellyttää myös laajapohjaista valtioista riippumattomien järjestöjen, työmarkkinaosapuolten sekä alueiden ja paikallisten viranomaisten kuulemista. Pyydettiin, että perussopimukseen sisällytetään nimenomainen sitoumus köyhyyden torjumiseen.
8. Ehdotettiin, että Euroopan unionin perusoikeuskirjan soveltamisalaa laajennettaisiin ja että se sisällytettäisiin perussopimukseen. Esitettiin, että yhteisö liittyisi Euroopan ihmisoikeussopimukseen. Korostettiin olevan tärkeää varmistaa, ettei kukaan Euroopan kansalainen joudu syrjityksi.
9. Edistymistä sukupuolten välisen tasa-arvon toteutumisessa pidettiin epätasaisena. Sukupuolten tasa-arvo pitäisi ottaa EU:n nimenomaiseksi tavoitteeksi, ja perussopimukseen pitäisi sisällyttää uusi otsake sukupuolten tasa-arvoa koskevia määräyksiä varten. Toimielimissä olisi noudatettava sukupuolten tasavertaista osallistumista ja edustusta.

10. Painotettiin julkisten ja voittoa tavoittelemattomien yritysten tärkeää asemaa EU:ssa. Perussopimuksessa olisi tunnustettava entistä selvemmin yleishyödyllisten palvelujen asema ja niiden kohdalla sovellettava poikkeaminen kilpailusäännöistä.
11. Tämän jälkeen työmarkkinaosapuolia edustavia tarkkailijoita pyydettiin esittämään puheenvuoronsa.

Euroopan teollisuuden ja työnantajain keskusjärjestön (UNICE) edustaja Georges JACOBS ilmaisi tyytyväisyytensä aloitteeseen järjestää kansalaisyhteiskuntaa käsittelevä istunto. Hän kehotti valmistelukuntaa pohtimaan tarkemmin ja selkeyttämään prosessia keskeisten sidosryhmien kuulemiseksi. UNICE kannatti perustuslain luonteista perussopimusta, laajemman avoimuuden toteuttamista, yhteisön menetelmän säilyttämistä, yhtä ainoaa oikeushenkilöyttä sekä laajempaa määräenemmistöpäätösten käyttöä. UNICE ei halunnut toimivaltuuksien luettelointia.

12. Euroopan ammatillisen yhteisjärjestön (EAY) edustaja Emilio GABAGLIO kehotti valmistelukuntaa varmistamaan asianmukaisen tasapainon talous- ja sosiaalipolitiikan välillä. Lissabonin prosessi on tärkeä, ja politiikkojen yhteensovittamista olisi kannustettava. Euroopan kansalaisuutta olisi vahvistettava. Työmarkkinaosapuolten kuuleminen olisi virallistettava. Lisäksi EU:n on vahvistettava maailmanlaajuisen tason rooliaan tasavertaisemman globalisoitumisen tukemiseksi.
13. Julkisten yritysten Euroopan keskuksen (CEEP) edustaja João CRAVINHO kannatti ehdotusta, jonka mukaan yleishyödylliset palvelut tunnustettaisiin virallisesti perussopimuksessa ottamalla huomioon niiden merkitys Euroopan taloudelle. Erityisesti julkisia kustannuksia olisi pidettävä kilpailusääntöjen mukaisina. Vuoropuhelua työmarkkinaosapuolten kanssa olisi kehitettävä edelleen, ja avointa koordinoitimenetelmää olisi tuettava.
14. Vastauksena näihin puheenvuoroihin joukko valmistelukunnan jäseniä ilmaisi kannattavansa yleistä halua korostaa entistä enemmän työmarkkinaosapuolten kanssa käytävää vuoropuhelua, Euroopan sosiaalisen mallin säilyttämistä sekä perusoikeuskirjan sisällyttämistä perussopimukseen. Epäselvänä pidettiin kuitenkin perusoikeuskirjan sisällyttämisen käytännön vaikutuksia, ja yksi jäsen kyseenalaisti puheenvuoroja pitäneiden organisaatioiden edustuksen laajuuden; niiden rahoituksen lähde liittyi asiaan ja se pitäisi ilmoittaa.

"Ympäristö"-kontaktiryhmä

15. Kontaktiryhmän puheenjohtaja Giorgos KATIFORIS totesi ryhmän korostaneen ympäristönäkökohtien merkitystä; tämä kuvastaa sitä yhä useammin tunnustettua tosiasiaa, että luonnonvaroja ei ole saatavilla rajattomasti. Seuraavat kolme edustajaa käyttivät puheenvuoron tämän ryhmän puolesta:

Ralph HALLO, Euroopan ympäristötoimisto

Sharon SPOONER, European Agricultural Convention

Sophie DE JONCKHEERE, Euroopan maanomistajien keskusjärjestö

16. Korostettiin, että ympäristönsuojelun olisi oltava yksi Euroopan unionin tärkeimmistä painopistealueista. Voimassa oleva perussopimus tarjoaa varman perustan ympäristöpolitiikalle, eikä sitä ole syytä muuttaa. Seuraavia kysymyksiä olisi kuitenkin käsiteltävä: kansalaisyhteiskunnan kanssa käytävää vuoropuhelua koskevan artiklan lisääminen perussopimukseen, neuvoston työskentelyn muuttaminen avoimemmaksi, ympäristöoikeuksien sisällyttäminen perusoikeuskirjaan, määräenemmistöpäätösten ja yhteispäätösmenettelyn laajentaminen, Euratomin perustamissopimuksen korvaaminen sekä eläinten hyvinvointia koskevan määräyksen sisällyttäminen perussopimukseen.
17. Yhteistä maatalous- ja maaseutupolitiikkaa olisi uudistettava. Päätöksentekoa olisi muutettava avoimemmaksi ja vastuunalaisemmaksi. Yhteinen maatalouspolitiikka on aivan liian mutkikasta. Uudesta maatalous- ja maaseutupolitiikasta olisi päätettävä yhteispäätösmenettelyllä, ja sidosryhmien olisi voitava osallistua siihen. Yhteisen maatalous- ja maaseutupolitiikan perustaa olisi laajennettava kattamaan myös esimerkiksi terveellisen ruoan ja puhtaan veden saatavuus ja sen olisi perustuttava kestävän kehityksen periaatteille. Kehitysmaille olisi annettava aiempaa laajempi pääsy maatalousmarkkinoille.
18. Lisäksi kaupunkien ja maaseudun eturistiriitojen kaventamiseen tähtääviä politiikkoja pidettiin tarpeellisina. Kiinteistöjen ja maan omistusoikeus olisi sisällytettävä perusoikeuskirjaan, joka olisi sisällytettävä perussopimukseen. Yhteispäätösmenettelyä olisi laajennettava, toissijaisuusperiaatetta olisi vahvistettava ja sen noudattamista valvova elin olisi perustettava.
19. Vastauksena esitettyihin näkemyksiin yksi valmistelukunnan jäsenistä ilmaisi kannattavansa tiiviimmin yhdennettyä maatalous- ja maaseutupolitiikkaa. Lisäksi todettiin, että ympäristöpolitiikka on lähes poikkeuksetta valtioiden välinen kysymys.

Talous- ja sosiaalikomiteaa edustavia tarkkailijoita pyydettiin tämän jälkeen esittämään puheenvuoroja.

20. Göke FRERICHS totesi, että talous- ja sosiaalikomitean kokoonpano edustuksellisenä elimenä olisi määriteltävä selkeästi uudelleen ja sen perusteita olisi selvennettävä. Talous- ja sosiaalikomitealla ja alueiden komitealla on toisiaan täydentävät tehtävät ja niiden olisi toimittava tehokkaasti yhdessä.
21. Roger BRIESCH korosti talous- ja sosiaalikomitean keskeistä tehtävää. Se ei ole osa kansalaisyhteiskuntaa, mutta sen täysimääräinen legitiimiys johtuu siitä, että sen jäsenillä on valtuutus omilta organisaatioiltaan jäsenvaltioissa. Talous- ja sosiaalikomitea pyrkii saamaan aikaan perustuslain luonteisen perussopimuksen, johon sisältyvät täystyöllisyyden ja tasa-arvon tavoite, yleishyödyllisten palvelujen erityisaseman tunnustaminen sekä määräenemmistöpäätösten laajentaminen.
22. Anne-Marie SIGMUND piti tärkeänä sosiaalista yhteenkuuluvuutta, joka olisi sisällytettävä perussopimukseen, sekä kulttuuria yhteiskuntaelämän perustana. Sosiaalisen vuoropuhelun kehittämistä olisi painotettava aiempaa enemmän, joskin vain täysin edustuksellisten järjestöjen olisi voitava osallistua siihen täysimääräisesti. Vuoropuhelussa olisi käsiteltävä myös toissijaisuusperiaatetta.

**"Tiedemaailma ja pohdintaryhmät" -kontaktiryhmä sekä
"kansalaiset ja toimielimet" -kontaktiryhmä**

23. "Tiedemaailma ja pohdintaryhmät" -ryhmän vetäjänä toimi Giuliano AMATO ja "kansalaiset ja toimielimet" -ryhmän vetäjänä toimi Jean-Luc DEHAENE. Ensin mainittu ryhmä oli nimennyt edustajikseen seuraavat:

- Jean-Victor LOUIS (AGORA ja Firenzen yliopistollinen Eurooppa-instituutti)
- Florence DELOCHE-GAUDEZ (Sciences Po, Pariisi)

Pohdintaryhmät:

- Kirsty HUGHES (Centre for European Policy Studies / European Policy Institutes Network – CEPS/EPIN)
- Stanley CROSSICK (European Policy Centre – EPC)

Eurooppalaiset / nuorten liikkeet:

- Pascale JOANNIN (Fondation Robert Schuman)

Tieteellinen tutkimus:

- Antonio RODOTA (European Intergovernmental Research Organisations – IROFORUM ja European Research Advisory Board – EURAB)

Akateemiset naisjärjestöt:

- Teresa FREIXES (Women Citizens of Europe Network)

Ehdokasvaltiot:

- Karoly LORANT (Institute for Economic Analysis and Informatics, Unkari – ECOSTAT)

24. "Kansalaiset ja toimielimet" -ryhmä oli nimennyt edustajikseen seuraavat:

- Fernand HERMAN (Federalist Voice)
- Alison WESTON (Jeunes Européens Fédéraliste)
- Charlotte ROFFIAEN (Active Citizenship Network – Forum de la Société civile)
- Maria MIGUEL SIERRA (European Network Against Racism)
- Pawel KRZECZUNOWICZ (Puolan valtioista riippumattomien järjestöjen toimisto Brysselissä)

25. Näiden kahden ryhmän puheenvuorot olivat suurelta osin yhteneväiset, sillä molemmat pohtivat valmistelukunnan työtä läheisesti sivuavia kysymyksiä, jotka liittyvät toimielimiin, Euroopan tulevaisuuteen ja osallistuvaan demokratiaan.

26. Puheenvuoroissa korostettiin valmistelukunnan työskentelytapojen merkitystä ja erityisesti työryhmäjakoa ja muistutettiin valmistelukunnan työtä koskevista aikarajoitteista. Niissä esitettiin kysymyksiä työtavoista ja määräajoista ja tehtiin näitä koskevia ehdotuksia.

27. Useimmissa puheenvuoroissa tuettiin rohkeiden ratkaisujen etsimistä valmistelukunnassa ja pidettiin tarpeellisenä valmistella perustuslain luonteista perussopimusta tai asiakirjaa, joka laadittaisiin yksinkertaiseksi ja selkeäksi. Ajatus yhden tai useamman kansanäänestyksen järjestämisestä valmistelukunnan työn tuloksena syntyvän perustavan tekstin hyväksymiseksi tuotiin esille monessa puheenvuorossa.

28. "Tiedemaailma ja pohdintaryhmät" -ryhmä tarjosi palvelujaan valmistelukunnalle ja muistutti olevansa käytettävissä siltä mahdollisesti pyydettyjen erityistehtävien ja -tutkimusten suorittamiseksi. Eri tahoilta ilmaistiin tukea kyseisen sektorin keskeiselle asemalle nuorison, Euroopan liikkeelle panevan ja innovoivan voiman, kouluttamisessa.

29. Toimielinrakenteesta ehdotettiin erilaisia muunnelmia, joihin sisältyivät muun muassa määräenemmistöpäätösten ja yhteispäätösmenettelyn yleistäminen, komission puheenjohtajan valinta Euroopan parlamentin toimesta, uudistetun neuvoston keskustelujen julkisuus sen toimiessa lainsäätäjänä, komission toimeenpanotehtävän vahvistaminen sekä toissijaisuusperiaatteen soveltamisen valvonta.
30. Kaikissa puheenvuoroissa katsottiin, että tulevaisuudessa tarvitaan enemmän toimintaa kuin lainsäädäntöä, ja pyrittiin sen vuoksi vahvistamaan unionin poliittista luonnetta, sen toimintakykyä ulko- ja puolustuspolitiikan alalla sekä sen päätöksentekokykyä niissä poliittisissa kysymyksissä, jotka vastaavat Euroopan kansalaisten odotuksia.
31. Useissa puheenvuoroissa käsiteltiin aiempaa osallistuvamman demokratian puolustamista ja edistämistä sekä kansalaisyhteiskunnan kanssa käytävän säännöllisen vuoropuhelun periaatteen kirjaamista perussopimukseen siten, että vuoropuhelu toteutetaan käytännössä asianomaisten edustavien järjestöjen kuulemisena varhaisessa vaiheessa unionin lainsäädäntöä laadittaessa.
32. Myös erilaiset naisten ja nuorison verkostot esittivät edellä mainitun kaltaisia kantoja toimielinrakenteeseen.
33. Seuranneen keskustelun aikana useimmat puhujat tukivat kyseisten ryhmien järjestöjen työtä ja korostivat näiden asemaa, kun taas jotkut katsoivat, että puheenvuoroja esittäneet järjestöt eivät edusta riittävän hyvin Euroopassa vallitsevia mielipiteitä ja että eräät niistä saavat taloudellista tukea toimielimiltä.
34. Euroopan oikeusasiamies Jakob Söderman käytti tässä yhteydessä puheenvuoron ja ilmoitti, että sen jälkeen, kun hän astui virkaansa (lähes 7 vuotta sitten), kansalaiset ovat osoittaneet hänelle 10 000 kannetta yhteisön toimielinten huonosta hallinnosta. Hän korosti, että Euroopan kansalaisuuden toteuttamisessa on tähän mennessä saavutettu huomattavaa edistymistä. Erityisesti yleisön mahdollisuudesta tutustua asiakirjoihin on laadittu säännöt ja perusoikeuskirja on hyväksytty. Lisäksi Euroopan parlamentti hyväksyi syyskuussa 2001 toimintasäännöt hyvältä hallintotavasta. Kansalaiset eivät kuitenkaan vielä kovin hyvin tiedä, miten puolustaa oikeuksiaan. Tämä johtuu siitä, että perussopimuksessa asiasta sanotaan hyvin vähän. Oikeusasiamies ehdotti, että perussopimukseen sisällytettäisiin luku kansalaisten keinoista hakea muutosta (tuomioistuimelta tai muulta kuin tuomioistuimelta) tapauksissa,

joissa heidän oikeuksiaan (mukaan lukien perusoikeuksia) ei ole kunnioitettu. Luku sisältäisi myös määräyksiä oikeudesta hakea muutosta kansallisilta tuomioistuimilta, yhteisöjen tuomioistuimen perustuslaillisesta asemasta, oikeudesta esittää vetoamus Euroopan parlamentille sekä oikeudesta kääntyä kansallisten oikeusasiamiesten ja Euroopan oikeusasiamiehen puoleen. Hän ehdotti, että Euroopan oikeusasiamies voisi saattaa asian yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi katsoessaan, että perusoikeutta on loukattu.

* * *

25. kesäkuuta pidetyn istunnon avasi presidentti Valéry Giscard d'Estaing, joka siirsi sen jälkeen puheenjohtajuuden Jean-Luc Dehaenelle.

"Alueet ja paikallisyhteisöt" -kontaktiryhmä

35. Tämän ryhmän vetäjänä toimi Ana PALACIO.

Ensimmäisinä puhujina olivat seuraavat alueiden komitean tarkkailijat:

Eduardo ZAPLANA, alueiden komitean varapuheenjohtaja, Valencian aluehallituksen puheenjohtaja

Jos CHABERT, alueiden komitean entinen puheenjohtaja

Patrick DEWAEL, Flanderin alueen pääministeri

Manfred DAMMEYER, Nordrhein-Westfalenin maapäivien jäsen

Claude du GRANRUT, Picardien aluevaltuutettu

Claudio MARTINI, Toscanan aluevaltuuston puheenjohtaja

36. Seuraavat puhujat olivat:

– Heinrich HOFFSCHULTE, Euroopan kuntien ja alueiden neuvoston ensimmäinen varapuheenjohtaja

– Anders GUSTAV, Conférence des Régions Périphériques et Maritimes de l'Europe -järjestön jäsen

– Lambert VAN NISTELROOIJ, Euroopan alueiden liiton varapuheenjohtaja

– Eva-Riitta SIITONEN, EUROCITIES-järjestön puheenjohtaja

– Jens GABBE, Euroopan raja-alueiden yhdistyksen pääsihteeri

– Manfred DÖRLER, Vorarlbergin alueparlamentin puheenjohtaja, Euroopan paikallis- ja aluehallinnon kongressi (CALRE)

37. Tarkkailijat kuten myös järjestöjen edustajat korostivat kansalaisia edustavien paikallisten ja alueellisten yhteisöjen erityisluonnetta ja vaativat, että niiden toimivalta-aloja ja tehtäviä, jotka pitkälti liittyvät EU:n lainsäädännön soveltamiseen, kunnioitettaisiin. Korostettiin myös sitä, että Eurooppaa hallitaan neljällä tasolla: paikallisella, alueellisella, kansallisella ja Euroopan tasolla.
38. Tarkkailijat totesivat, että alueiden komiteasta pitäisi tulla EU:n toimielin, jolla on kanneoikeus yhteisöjen tuomioistuimessa. He toivovat, että lisättäisiin aloja, joilla alueiden komitean lausunto on pakollinen, ja haluaisivat lisätä sen lausuntojen painoarvoa tekemällä pakolliseksi toimielinten perustelut, jos ne poikkeavat komitean lausunnoista.
39. Kaikki tämän ryhmän puhujat korostivat unionin toimielinten vahvistamisen tarvetta, vaativat perustuslain luonteista perussopimusta ja ilmoittivat olevansa sitoutuneita voimakkaasti alueellisesti vaikuttaviin politiikkoihin myös rajat ylittävään aluepolitiikkaan, joita ei tule siirtää uudelleen kansalliseen toimivaltaan.
40. Lisäksi vaadittiin luopumista liian yksityiskohtaisen unionin lainsäädännön laatimisesta ja lainsäädännön valmistelun varhaisessa vaiheessa tapahtuvaa sellaisten alueellisten yhteisöjen tiivistä yhteistyötä, jotka joutuvat useimmiten panemaan täytäntöön mainittua lainsäädäntöä. Kaikki ilmoittivat olevansa sitoutuneita toissijaisuusperiaatteen tarkkaan valvontaan; tämä periaate tulee ensi sijassa ymmärtää kansalaisläheisyyden periaatteena. Tässä yhteydessä ehdotettiin "yhteenkuuluvuuden periaatteen" sisällyttämistä perussopimukseen, sillä sen kautta lainsäätäjä olisi vastuussa päätöstensä rahoitusvaikutuksista tai, mikäli paikallisyhteisöjen tehtävänä on panna päätökset täytäntöön, lainsäätäjän olisi annettava niille keinot tähän.
41. Jotkut lainsäädäntövaltaa käyttävien alueiden edustajista vaativat yksilöllistä oikeutta saattaa asia yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi, alueministerien läsnäolon lisäämistä neuvostossa (EY-sopimuksen 203 artikla) ja alueparlamenttiansa osallistumista Cosacin toimintaan. Lopuksi monet ehdottivat, että pidettäisiin alue- ja paikallisyhteisöjen asemaa käsittelevävalmistelukunnan istunto.

"Ihmisoikeudet"-kontaktiryhmä

42. Tämä ryhmä, jonka vetäjänä toimi António VITORINO, valitsi seuraavat edustajat:
- Dick OOSTING (Amnesty International)
 - Laëtitia SEDOU (OMTC - Organisation Mondiale contre la torture - Eurooppa)
 - Sophie SPILIOTOPOULOS (Association des femmes de l'Europe méridionale ja EWLA)
43. Esityksistä kävi varsinkin ilmi, että ihmisoikeuksien suojelemisessa hyvät asiakirjat (kuten perusoikeuskirja tai Euroopan ihmisoikeussopimus) eivät riitä, vaan tarvitaan toimielinten moitteetonta toimintaa (etenkin sisäasioiden osalta suurempaa avoimuutta sekä vastuuvellvollisuutta), parlamenttien (sekä kansallisten että Euroopan parlamentin) ja oikeusasiamiehen harjoittamaa tehokasta valvontaa, sukupuolten välisen tasa-arvon periaatteen kunnioitusta ja kansalaisyhteiskunnan lisääntynyttä osallisuutta. Jotkut korostivat myös, että unionin tulisi asettaa ihmisoikeudet kaikkien politiikkojensa keskeiseksi ja erottamattomaksi osaksi. Ehdotettiin sanan "ihmisoikeudet" korvaamista termillä "yksilönoikeudet".
44. Ihmisoikeuksien kunnioittaminen unionin toimesta oikeus- ja sisäasioiden alalla tuotiin esiin. Esiintyi arvostelua, jonka mukaan tällä alalla unionin toiminta ei ole ollut tarpeeksi avointa eikä yhteisön tuomioistuimen valvonta riittävää.
45. Yleisesti ottaen tämän ryhmän edustajat ehdottivat perusoikeuskirjan sisällyttämistä uuteen perussopimukseen (etenkin sen johdanto-osaan). Jotkut ehdottivat perusoikeuskirjan säännöksiä uudelleentarkastelua etenkin yhteisön säännöstöä vähemmän suojaavien säännösten osalta, kun taas toiset arvioivat, että tässä tilanteessa on parempi olla ottamatta perusoikeuskirjan säännöksiä uudelleen käsiteltäväksi ja sen sijaan rajoittua teknisluontoisiin mukautuksiin.
46. Lisäksi painotettiin, että perusoikeuskirjan sisällyttämistä ei tulisi pitää Euroopan unionin Euroopan ihmisoikeussopimukseen liittymisen vaihtoehtona. Liittymisen mukanaan tuomia etuja tuotiin esille. Tässä yhteydessä mainittiin Euroopan unionin nimenomainen tunnustaminen oikeushenkilönä. Todettiin myös, että perusoikeuskirjan perussopimukseen sisällyttämisen seurauksena jäsenvaltioiden tulisi kunnioittaa sen säännöksiä soveltaessaan yhteisön oikeutta.

47. Euroopan oikeusasiamies Jacob Söderman on ilmoittanut pyrkineensä perusoikeuskirjan hyväksymisestä lähtien rohkaisemaan toimielimiä soveltamaan sitä etenkin seuraavien seikkojen osalta: Euroopan unionin virkamiesten sananvapaus, oikeus isyyslomaan, ikään perustuva syrjintä palvelukseen ottamisen yhteydessä, naisia koskeva epäsuora syrjintä, kansallisten virkamiesten lähettäminen työhön toiseen jäsenvaltioon sekä oikeus toimielinten harjoittamaan hyvään hallintoon.

"Kehitys"-kontaktiryhmä

48. Tämä ryhmä, jonka vetäjänä toimi Henning CHRISTOPHERSEN, valitsi seuraavat edustajat:
- Simon STOCKER (Eurostep)
 - Claire GODIN (Equilibres et Populations)
 - Meral GEZGIN ERIS (Economic Development Foundation).
49. Ehdotettiin, että perussopimukseen tulisi pidemmälle menevän toiminnan mahdollistava oikeusperusta ja että EU:n sisäpolitiikka ja ulkopolitiikka kytkettäisiin kiinteästi kehitysasioihin. Kestävän kehityksen ja riittävän sosiaalisen suojelun periaatteet tulisi sisällyttää perussopimukseen.
50. Lisäksi köyhyyden poistamisesta pitäisi tulla yksi EU:n ulkopolitiikan osatekijöistä. Tuotiin esiin, että 20 % maailman väestöstä omistaa 86 % maailman varallisuudesta, kun taas 20 % köyhimpien maiden väestöstä omistaa vain yhteensä 1,4 % maailman varallisuudesta.
51. Tällä hetkellä EU:n kehitysasioita koskeva toimivalta on ainoastaan täydentävää toimivaltaa. Painotettiin, että selkeämpi jäsenvaltioiden ja EU:n toimivallan määrittely tehostaisi unionin kehityspolitiikkaa ja että tarvitaan suurempaa toimielinten avoimuutta.
52. Sukupuolten tasa-arvon periaate tulisi taata kehitysohjelmassa (tähän liittyen voitaisiin laatia käytännön opas siitä, millä tavoin sukupuolten tasa-arvon periaate voitaisiin yhdistää kehityspolitiikkaan).
53. Kolmansien maiden koulutusohjelmien vahvistamista pidettiin olennaisen tärkeänä. Mainittiin muun muassa, että Euroopan unioniin sijoittautuneita yrityksiä tulisi kieltää osallistumasta

kehityksmaissa tapahtuvaan lapsityövoiman väärinkäyttöön.

Kulttuuri

54. Kulttuuria käsittelevä ryhmä valitsi Alojz PETERLEN johdolla seuraavat edustajat:
- kulttuurialan yhteistyö, taiteet ja kulttuuriperintö: von der GABLENZ (Europa Nostra) ja Frédérique CHABAUD (European Forum for the Arts and Heritage);
 - kirkot, uskonnot ja vakaumukset: Keith JENKINS (Conference of European Churches)
 - kielet ja vähemmistöt: Bojan BREZIGAR (EBLUL, European Bureau for Lesser-Used Languages).
55. Ehdotettiin, että perussopimuksessa mainitaan perusarvot, jotka ovat yhteiskuntiemme yhteinen jalusta ja joiden yhteydessä pitäisi viitata erityisesti ihmisarvoon, rauhan ja sovinnon edistämiseen, vapauteen ja oikeuteen, solidaarisuuteen ja kestäväan kehitykseen, suvaitsevaisuuteen, demokratiaan, ihmisoikeuksiin, oikeusperiaatteeseen, vähemmistöjen kunnioittamiseen ja kulttuurien monimuotoisuuteen. EU:n olisi lisäksi vahvistettava toimivaltaansa ja keinojaan konfliktien estämiseksi maailmassa ja niiden ratkaisemiseksi rauhanomaisesti.
56. Perusarvojen, ihmisarvon ja kulttuurien monimuotoisuuden puolustaminen ovat Euroopan yhdentymisen perusta. Todettiin, että kansalaisten Eurooppa voi muodostua vain, jos sillä on oma merkityksensä kulttuurin ja koulutuksen suhteen. Laajentumisen onnistumiseksi ehdokasvaltioiden kansalaisten on tunnettava kuuluvansa EU:hun, ja siihen voi päästä kulttuurin välityksellä.
57. Ehdotettiin, että EY-sopimuksen 151 artiklaa muutetaan niin, että siinä edellytettäisiin määräänemmistöä nykyisen yksimielisyyden sijaan, ja että 149 ja 150 artiklat sulautettaisiin yhteen.
58. Lisäksi toivottiin, että kulttuurien monimuotoisuuden periaate mainittaisiin nimenomaisesti perussopimuksessa ja että jäsenvaltioiden valtakunnallisten kulttuuripolitiikkojen katsottaisiin olevan osa yleishyödyllisiä palveluja. Tätä varten EY-sopimuksen 87 artiklassa (valtiontuet)

ja 133 artiklassa (yhteinen kauppapolitiikka) olisi otettava huomioon kulttuuri- ja koulutustoiminnan erityispiirteet. Niitä ei pitäisi tarkastella vain kaupan tai kilpailun kannalta.

59. Lisäksi ehdotettiin, että Amsterdamin sopimukseen liitetty pöytäkirja jäsenvaltioiden julkisen palvelun yleisradiotoiminnasta sisällytettäisiin sopimustekstiin siltä kannalta, että tiedonvälityksen ja tiedotusvälineiden pluralismi olisi kulttuurien monimuotoisuuden tavoin mainittava sopimuksessa unionin yhteisten perusarvojen yhteydessä.
60. Varapuheenjohtaja Dehaene päätti keskustelun toteamalla sen muodostuvan tärkeäksi tapahtumaksi, joka jatkuu pitkään. Hän ilmoitti, että vuoropuhelua kansalaisyhteiskunnan kanssa jatketaan, että keskustelufoorumin toiminta jatkuu ja että kansalaisyhteiskunta voi edelleen halutessaan esittää sen kautta kannanottojaan valmistelukunnan työskentelyyn. Lisäksi tuotiin esiin kansallisella tasolla käytävän keskustelun tärkeys. Lopuksi varapuheenjohtaja ilmoitti puheenjohtajiston puolesta, että tämä aikoo toteuttaa lisää aloitteita vuoropuhelun jatkamiseksi kansalaisyhteiskunnan kanssa ja pitää vuoropuhelua erittäin antoisana ennen kaikkea valmistelukunnan kannalta.
61. Istunnon päätteeksi puheenjohtaja korosti käydyn keskustelun merkitystä ja kiitti osallistujia. Sen jälkeen hän tiedotti joistakin nuorten valmistelukunnan istunnon järjestämiseen liittyvistä seikoista. Hän piti tärkeänä kyseistä istuntoa, jossa käsitellään Euroopan suuntautumista tulevaisuuteen jatkuvasti muuttuvassa maailmassa.
-

Luettelo puheenvuoron käyttäjistä puhumisjärjestyksessä:

Täysistunto 24. ja 25. kesäkuuta 2002

LUETTELO PUHEENVUORON KÄYTTÄJISTÄ

Maanantai 24. kesäkuuta 2002

Puheenjohtaja Valéry GISCARD D'ESTAING

Johannes VOGGENHUBER, Elio DI RUPO

Puheenjohtaja Jean-Luc DEHAENE

Klaus HÄNSCH, Euroopan parlamentti

Giampiero ALHADEFF, "Yhteiskunta"-kontaktiryhmä

Marie-Françoise WILKINSON, "Yhteiskunta"-kontaktiryhmä

Diana SUTTON, "Yhteiskunta"-kontaktiryhmä

Mary Mc PHAIL, European Women's Lobby

Anne DAVID, Conférence Europ. des Coopératives, Mutualités, Associations et Fondations

Georges JACOBS (UNICE)

Emilio GABAGLIO (CES)

Joao CRAVINHO (CEEP)

Peter HAIN - Yhdistynyt kuningaskunta (hallitus)

Anne Van LANCKER - Euroopan parlamentti

Alain BARRAU - Ranska (parlamentti)

Ernani LOPES - Portugali (hallitus)

Helle THORNING-SCHMIDT - Euroopan parlamentti * Luís MARINHOn sijaisena

Hannes FARNLEITNER - Itävalta (hallitus)

Pervenche BERES - Euroopan parlamentti

Siniset kortit: Barnier, Bruton, Heathcoat-Amory, Fayot, Spini)

Jan FIGEL - Slovakia (hallitus)

Giorgos KATIFORIS - Kreikka (hallitus)

Ralph HALLO (Euroopan ympäristötoimisto)

Sharon SPOONER (European AgriCultural Convention)

Sophie DE JONCKHEERE (Euroopan maanomistajien keskusjärjestö)

Michael FRENDO - Malta (parlamentti)

Siniset kortit: Basile, Voggenhuber

Göke FRERICHs

Roger BRIESCH

Anne-Marie SIGMUND

Sininen kortti: Maij-Waggen

Giuliano Amato, varapuheenjohtaja

Jean-Victor LOUIS, AGORA ja Firenzen yliopistollinen Eurooppa-instituutti

Florence DELOCHE-GAUDEZ, SCIENCES PO, Pariisi

Kirsty HUGHES, "Center for European Policy Studies" CEPS/EPIN

Stanley CROSSICK, European Policy Centre - EPC

Pascale JOANNIN, Fondation Robert Schuman

Antonio RODOTA, European Intergovernmental Research Organisations EIROFORUM

Teresa FREIXES, Women Citizens of Europe Network

Karoly LORANT, Institute for Economic Analysis and Informatics, Unkari - ECOSTAT

Michel ATTALIDES - Kypros (hallitus)
 Andrew DUFF - Euroopan parlamentti
 Danuta HÜBNER - Puola (hallitus)
 Cristiana MUSCARDINI - Euroopan parlamentti
 Peter SERRACINO INGLOTT - Malta (hallitus)
Siniset kortit: Duhamel, Carnero-Gonzalez, Spini, Kirkhope, Président Giscard d'Estaing)
 Inese BIRZNIECE - Liettua (hallitus)
 Jean-Luc DEHAENE - varapuheenjohtaja
 Fernand HERMAN (Federalist Voice)
 Alison WESTON (Jeunes Européens Fédéraliste)
 Charlotte ROFFIAEN (Active Citizenship Network - Forum de la Société civile)
 Pawel KRZECZUNOWICZ (Puolan valtioista riippumattomien järjestöjen toimisto Brysselissä)
 Jacob SÖDERMANN - Euroopan unionin oikeusasiamies
 ORIOL (European Network Against Racism)
 William ABITBOL - Euroopan parlamentti * sijainen Jens-Peter BONDE
 Proinsias DE ROSSA - Irlanti (parlamentti)
 Pierre MOSCOVICI - Ranska (hallitus)
Siniset kortit: Speroni, Kauppi, MacCormick, Bruton, Hjelm-Wallen
 Matjaz NAHTIGAL - Slovenia (hallitus)

Tiistai 25. kesäkuuta 2002

Ana PALACIO, Espanja (hallitus)
 Eduardo ZAPLANA, alueiden komitean varapuheenjohtaja, Valencian aluehallituksen puheenjohtaja
 Jos CHABERT, alueiden komitean entinen puheenjohtaja
 Patrick DEWAEL, Flanderin alueen pääministeri
 Manfred DAMMEYER, Nordrhein-Westfalenin maapäivien jäsen
 Claude du GRANRUT, Picardien aluevaltuutettu
 Claudio MARTINI, Toscanan aluevaltuuston puheenjohtaja
 Lambert VAN NISTELROOIJ, Euroopan alueiden liiton varapuheenjohtaja
 Heinrich HOFFSCHULTE, Euroopan kuntien ja alueiden neuvoston varapuheenjohtaja
 Anders GUSTAV, Conférence des Régions Périphériques et Maritimes de l'Europe
 Jens GABBE, Euroopan raja-alueiden yhdistyksen pääsihteeri
 Eva-Riitta SIITONEN, EUROCITIES-järjestön puheenjohtaja
 Manfred DÖRLER, Euroopan paikallis- ja aluehallinnon kongressi (CALRE)
 Erwin TEUFEL, Saksa (parlamentti)
Siniset kortit: Bonde, Siitonen, Dörler, Teufel
 Francesco SPERONI, Italia (hallitus) * sijainen Gianfranco FINI
 Edmund WITTBRODT, Puola (parlamentti)
Siniset kortit: Barnier, Duhamel, Einem, Berger, Rack, MacCormick, Amato
 António VITORINO, komissio
 Dick OOSTING, Amnesty International
 Laëtitia SEDOU, OMCT - Organisation Mondiale contre la torture - Eurooppa
 Sophie SPILIOTOPOULOS, Association des femmes de l'Europe méridionale ja EWLA
 Cristiana MUSCARDINI, Euroopan parlamentti
 Matjaz NAHTIGAL, Slovenia (hallitus)
 Frans TIMMERMANS, Alankomaat (parlamentti)
 Hanja MAIJ-WEGGEN, Euroopan parlamentti
 Jacob SÖDERMAN, Euroopan oikeusasiamies
Siniset kortit: A. Yilmaz, Bruton, Berès

Henning CHRISTOPHERSEN, Tanska (hallitus)
Simon STOCKER, Eurostepin johtaja
Claire GODIN, Equilibres et Populations, poliittisista asioista vastaava henkilö
Meral GEZGIN ERIS, Economic Development Foundation, IKV Turkki
Baroness SCOTLAND OF ASTHAL, Yhdistynyt kuningaskunta (hallitus) * sijainen Peter HAIN
Siniset kortit: Kiljunen, Palacio, Akyol, De Rossa, Basile, Lennmarker
Alojz PETERLE, Slovenia (parlamentti)
Otto von der GABLENTZ, Europa Nostra
Frédérique CHABAUD, Forum européen pour les arts et le patrimoine
Keith JENKINS, Conférence des Eglises européennes
Bojan BREZIGAR, Bureau européen pour les langues moins répandues
Hans van MIERLO, Alankomaat (hallitus)
Tunne KELAM, Viro (parlamentti)
Siniset kortit: Tekin, Demetriou, Spini
Filadelfio BASILE, Italia (parlamentti)